Nr. 4. Warszawa, dnia 31 lipca 1923 r. Rok VI.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Cena numeru pojedyńczego 6 000 Mk. „Dziennik Urzędowy“ przyjmuje ogłoszenia instytucji społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji.

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat Nr. 69. Tel. 304-22.

Adres Administracji: ul. Senatorska Nr. 12, pałac Blanka. Tel. Nr. 417-03.

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

59.

Okólnik (66) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę oraz Komendanta Policji Państwowej w sprawie interpretacji art. 116 Ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Stylizacja art. 116 Ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. Ust. Nr. 21, poz. 164) nasuwa władzom pewne wątpliwości.

Podnoszono głównie dwie kwestje prawne:

1) czy artykuł rzeczony daje władzy kompetentnej prawo rozwiązania stosunku służbowego z mianowanym na stałe urzędnikiem (resp. funkcjonarjuszem niższym) już w ciągu dwulecia od chwili wejścia w życie ustawy o służbie cywilnej, czyteż dopiero po upływie tego dwulecia, a więc tylko w wypadku wyraźnie określonym w ustępie 5 art. 116 (w brzmieniu, jakie mu nadała nowela z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 606) i

2) czy art. 116 narusza prawo względnej nieusuwalności, zastrzeżonej w art. 33 tejże ustawy, względem tych urzędników (resp. funkcjonarjuszów niższych), którzy to prawo już nabyli przed wejściem w życie ustawy z d. 17 lutego 1922 r. bądź na mocy art. 24 Tymczasowych Przepisów Służbowych, bądź też z mocy innych przepisów.

Obie kwestje powyższe stały się przedmiotem rozpoznania przez Najwyższy Trybunał Administracyjny, z okazji pewnego konkretnego wypadku i Trybunał ten orzeczeniem z d. 26 marca 1923 r. (L. Rej. 3423) oddalając wniesioną w tym przedmiocie skargę, ustalił:

1. Władze kompetentne mogą w ciągu wspomnianego dwulecia (od 1 kwietnia 1922 r. do 1 kwietnia 1924 r.) usunąć ze służby urzędnika i funkcjonarjusza niższego, mianowanego na stałe, a nieustalonego w sposób w art. 116 przewidziany, choć nie zachodzą warunki art. 33 ustawy o służbie cywilnej.
2. Powyższe stanowisko prawne nie powoduje jednak, iżby w czasie zawieszenia postanowień art. 33 nie było dopuszczalne stosowanie ustawą przewidzianych sposobów usunięcia urzędników, dotkniętych tem zawieszeniem, w szczególności, np., usuwanie w drodze dyscyplinarnej. Zawieszone jest bowiem tylko prawo urzędnika tej treści, że nie może on być usunięty inaczej, jak tylko w trybie art. 33, nie jest zaś zawieszona możność usunięcia go właśnie w sposób w tym artykule oznaczony.
3. Niema podstawy prawnej, która uzasadniałaby wykluczenie zastosowalności norm nowej ustawy o służbie cywilnej z dnia 17 lutego 1922 r., wchodzące w miejsce dawnych przepisów do urzędników, mianowanych na stałe posady etatowe jeszcze za czasu mocy obowiązującej tych dawnych przepisów.

   Nie mają zatem ci dawniejsi urzędnicy dalej idących praw w kierunku ich nieusuwalności, jak te prawa, które daje urzędnikom stałym nowa pragmatyka służbowa z dnia 17 lutego 1922 r.
4. Niema w nowej ustawie żadnego zastrzeżenia w tym kierunku, aby tryb ustalenia przewidzianych w art. 116 nie miał się stosować do urzędników, których nowa pragmatyka służbowa zastała już w posiadaniu prawa względnej nieusuwalności.
5. Dobór urzędników i funkcjonarjuszów niższych, przeznaczonych do ustalenia, wzgl. usunięcia, należy zakwalifikować, jako czynność władz, oddaną ich swobodnemu uznaniu.

Powyższe zasady, co do interpretacji art. 116 Ustawy o państwowej służbie cywilnej podaję Panom do wiadomości i stosowania.

Warszawa, d. 26 czerwca 1923 r. (PO. 4340).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

60.

Okólnik (67) Ministra Spraw Wewnętrznych do Dyrektorów Departamentów i Naczelników Wydziałów w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w sprawie godzin urzędowania.

Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 7 czerwca 1923 r. zarządzam, co następuje:

1. Zajęcia służbowe w Ministerstwie mają trwać w ciągu całego roku w dnie powszednie od godz. 8 i pół do godz. 15.

2. Dyżury w dnie powszednie trwają od godz. 15 do 24; w niedziele i święta — od g. 10 do godz. 20 i spełniane będą przez pracowników Wydziału Prezydjalnego.

3. W razie potrzeby będą zarządzone dy-

żury nocne, które trwać będą od godz. 20 do 8 i pół rano (w niedziele i święta do godz. 10 rano następnego dnia

4. Niniejszem tracą moc obowiązującą okólniki: Nr. 24 z dnia 3 lutego 1920 r. Nr. Pr. 521, Nr. 28 z d. 4 lutego 1920 r. Nr. Pr. 123, Nr. 171 z dnia 21 maja 1920 r. Nr. Pr. 1172/7, Nr. 82 z d. 27 maja 1922 r. Pr. 4205, reskrypt Pr. 8858 z dnia 17 grudnia 1922 r. oraz wszelkie inne zarządzenia, sprzeczne z niniejszym okólnikiem.

W reskrypcie Pr. 833 z d. 26 lutego 1923 r. w sprawie ewidencji obecności pracowników w biurze następuje zmiana o tyle, że zamiast godz. 8 i pół ma być 9, a zamiast godz. 9 — godz. 9 i pół.

O powyższych zarządzeniach polecam zawiadomić podwładnych pracowników i przypomnieć im postanowienia art. 27 ustawy o państwowej służbie cywilnej, w myśl których urzędnicy obowiązani są przestrzegać ściśle przepisanych godzin urzędowych, oddając odnośny czas wyłącznie powierzonym im czynnościom urzędowym, a to pod rygorem odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Warszawa, dnia 3 lipca 1923 r. (Pr. 6593).

Ministrer Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

61.

Okólnik (68) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Głównego Komendanta Policji Państwowej oraz Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie rewizji stosunku służbowego funkcjonarjuszy państwowych ze względu na ich obywatelstwo.

Na skutek uchwały Rady Ministrów z dnia 11 maja 1923 r. w sprawie rewizji stosunku służbowego funkcjonarjuszy państwowych ze względu na ich obywatelstwo zarządzam, co następuje:

1. Do służby państwowej, nie wyłączając służby na kolejach i pocztach, nie należy przyjmować osób, które nie przedstawią formalnego zaświadczenia właściwej władzy administracyjnej, że są obywatelami Rzeczypospolitej.

2. Osoby pochodzenia polskiego do czasu przedstawienia powyższego formalnego zaświadczenia mogą być przyjmowane tylko na służbę kontraktową.

Warszawa, d. 3 lipca 1923 r. (PO. 7387).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

62.

Okólnik (69) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie godzin urzędowania.

Rada Ministrów na posiedzeniu z d. 6 czerwca r. b. powzięła uchwałę, mocą której w urzędach państwowych godziny urzędowania zostały skrócone z 7 godzin do 6 i pół.

Zarazem uchwaliła Rada Ministrów, co następuje:

„Pozostawia się decyzji Ministrów i Szefów Urzędów Centralnych bądź pozostawienie w podległych im władzach i urzędach niższych, t. j. I i II instancji dotychczasowych godzin urzędowania, t. j. od 8 do 14 i pół, bądź też wprowadzenie urzędowania od godz. 8 i pół do 15, a to w zależności od warunków lokalnych wymienionych urzędów.

„Pozostawia się uznaniu Ministrów i Szefów Urzędów Centralnych ustanowienie w godzinach pozaurzędowych takich dyżurów, które odpowiadają potrzebom i warunkom odnośnego urzędu.

„Wobec skrócenia godzin pracy Ministrowie wydadzą zarządzenia, mające na celu bezwzględne przestrzeganie godzin urzędowych".

Komunikując Panu Wojewodzie (Delegatowi, Komisarzowi) treść powyższej uchwały, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pozostawia uznaniu Pana Wojewody (Delegata, Komisarza) określenie godzin urzędowych tak w Urzędzie Wojewódzkim, jak i w Starostwach w ramach powyższej uchwały Rady Ministrów zależnie od potrzeb i warunków lokalnych.

Dyżury w Urzędach Wojewódzkich wprowadzone okólnikiem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 29 sierpnia 1921 r. Nr. A. O. 2072 pozostają nadal bez zmiany.

W Starostwach, w których wprowadzono jednorazowe urzędowanie, utrzymuje się dwugodzinne dyżury w godzinach popołudniowych w myśl okólnika Min. Spraw Wewn. z dnia 31 października 1921 r. Nr. A. O. 2975 i z dnia 9 grudnia 1921 r. Nr. A. O. 3406.

W porze zimowej ze względu na oszczędność w kosztach oświetlenia obowiązuje w Starostwach zasadniczo jednorazowe urzędowanie z wyjątkami, dopuszczalnymi w myśl okólnika Min. Spr. Wewn. z dnia 13 października 1921 r. Nr. A. O. 2677.

O wydanych zarządzeniach zechce Pan Wojewoda (Delegat, Komisarz) zawiadomić Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

W zarządzeniach tych należy zwrócić szczególniejszą uwagę personelu urzędniczego na bezwzględny obowiązek ścisłego przestrzegania godzin urzędowych. Winnych naruszenia tego obowiązku pociągną Panowie Wojewodowie (Delegat, Komisarz) do surowej odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Warszawa, dnia 7 lipca 1923 r. (AO. 2245).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

63.

Okólnik (70) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie opłat od aktów zezwolenia na zmianę nazwiska.

Wskutek podniesionych wątpliwości Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że za datę prawomocności załatwienia sprawy zmiany nazwiska w rozumieniu art. 28 ustawy z dnia 24 marca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 46, poz. 296) oraz § 31.al. 3 załącznika do rozporządzenia ministerjalnego z dnia 24 kwietnia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44, poz. 298), zawierającego przepisy w przedmiocie opłat stemplowych, należy uważać datę aktu zezwolenia na zmianę nazwiska.

Nadmienia się dalej, że z dniem 24 kwietnia 1923 r. w sprawach, do tego dnia prawomocnie nie załatwionych, utraciły moc swoją wydane przed tym dniem decyzje Min. Spr. Wewn. co do zwolnienia lub zniżenia opłaty za zmianę nazwiska, gdyż decyzje te dotyczyły opłaty, oznaczonej w art. 1 ustawy z dnia 24 października 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 88, poz. 478), a przepis ten został uchylony art. 15 ustawy z dnia 24 marca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44, poz. 296).

Wobec tego opłata, wskazana w poz. 12 taryfy, dołączonej do pomienionej ustawy z dnia 24 marca 1923 r., wzgl. do rozporządzenia z dnia 24 kwietnia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44, poz. 298) miała zastosowanie do wszystkich aktów zmiany nazwiska, których data późniejsza jest niż 23 kwietnia 1923 r., a wcześniejsza niż 1 lipca 1923 r. Do aktów zmiany nazwiska, których data późniejsza jest niż 30 czerwca 1923 r. ma zastosowanie poz. 12 powołanej taryfy w brzmieniu, ustalonem rozp. Min. Skarbu z d. 14 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 61, poz. 452).

Obecnie zatem opłacie, określonej tem ostatniem rozporządzeniem, podlegają wszystkie akta zezwolenia na zmianę nazwiska dotąd jeszcze nie wydane, t. j., które będą nosiły datę późniejszą niż 30 czerwca 1923 r. i to także wówczas, jeśli dana osoba została w całości lub w części zwolniona od opłaty za zmianę nazwiska decyzją Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z daty przed 24 kwietnia 1923 r.

Ponieważ jednak Minister Spraw Wewnętrznych może zwolnić w całości lub w części od opłaty, wymienionej w poz. 12 wspomnianej wyżej taryfy w przypadkach, w których uiszczenie w pełnej kwocie byłoby ze względu na stosunki majątkowe petenta niemożliwe lub bardzo trudne, należy ewentualne dodatkowe prośby osób, starających się o zwolnienie lub zniżenie pomienionej opłaty, przedkładać do decyzji Minist. Spr. Wewn. wraz ze sprawozdaniem co do stosunków majątkowych i zarobkowych petenta oraz z odpowiednim wnioskiem.

Warszawa, d. 7 lipca 1923 r. (AE. 9718/23).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

64.

Okólnik (71) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego) oraz Delegata Rządu w Wilnie w sprawie wniosków, dotyczących terytorjalnego podziału administracyjnego.

Z dotychczasowej praktyki w sprawach, dotyczących zmian granic terytorjalnych jednostek administracyjnych (powiatów, gmin miejskich i wiejskich) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poczyniło szereg spostrzeżeń, które należy zużytkować celem usunięcia zaobserwowanych wadliwości w traktowaniu spraw omawianej kategorji. W tym celu zarządza się, co następuje:

I. *Ujednostajnienie terminów.*

Ze względu na naglące częstokroć okoliczności poszczególne sprawy zmiany granic jednostek administracyjnych, traktowane były dotychczas odrębnie i wprowadzane w życie w różnych terminach również w środku roku budżetowego. Zdarzały się nawet przypadki, że granice jednego powiatu podlegały dwukrotnym zmianom w ciągu roku w różnych terminach. Tego rodzaju postępowanie jest nieracjonalne, wprowadza bowiem zamęt w administracji lokalnej, a zwłaszcza niekorzystnie odbija się na gospodarce ciał samorządowych, uniemożliwia im bowiem normalne wykonanie budżetu. Prócz tego każda dyzlokacja pociąga za sobą konieczność przeprowadzenia

rozrachunków między zainteresowanemi ciałami samorządowemi; przeprowadzenie tych rozrachunków napotyka na znaczne trudności, gdy moment rozrachunku przypada w środku roku budżetowego. Sprawa ta komplikuje się szczególnie w tym przypadku, gdy ze względu na kilka ododrębnych dyzlokacji, dotyczących tego samego ciała samorządowego, rozrachunki muszą być przeprowadzane kilkakrotnie w ciągu roku budżetowego w różnych terminach.

Nieracjonalność przeprowadzania częstych zmian w terytorjalnym podziale administracyjnym staje jeszcze w pełniejszem świetle, gdy się zważy, że każda zmiana w granicach powiatów i gmin pociąga zazwyczaj za sobą dyzlokacje w podziale kilku odrębnych działów administracji, a w szczególności w podziałach wojskowym i sądowym. Nadto zmiany tego rodzaju przeprowadzane w ciągu roku kalendarzowego uniemożliwiają dokładne opracowanie zestawień statystycznych, sporządzanych zazwyczaj według terytorjalnych jednostek administracyjnych.

Z powyższych względów ustala się, co następuje:

a) zmiany granic powiatów z reguły będą przeprowadzane tylko w terminie 1 stycznia, t. j. jednocześnie z zakończeniem roku budżetowego. Odnośne wnioski winny być przez Pana Wojewodę (Delegata Rządu) przedkładane Ministerstwu Spraw Wewnętrznych do dnia 1 października. Wnioski, przedłożone po tym terminie, wzgl. wymagające przeprowadzenia dodatkowych dochodzeń, rozważane będą dopiero w ciągu roku kalendarzowego;

b) zmiany granic gmin miejskich, wzgl. wiejskich, tworzenie nowych gmin (miejskich, wiejskich) będą przeprowadzane z reguły również w terminie 1 stycznia. W wypadkach jednak uzasadnionej nagłości, sprawy tego rodzaję, o ile nie pociągają za sobą zmiany granic powiatów, mogą być wyjątkowo przeprowadzane z terminem wejścia w życie na dzień 1 lipca. Na ten przypadek odnośne wnioski winny być przedkładane przed dniem 1 kwietnia.

c) przy każdej sprawie, omawianej kategorji należy w toku dochodzenia zbadać, czy zamierzona dyzlokacja reguluje w całości granice odnośnego powiatu, wzgl. gminy (miasta) i czy przed wprowadzeniem w życie nowego ogólnego podziału administracyjnego w myśl art. 65 Konstytucji nie zajdzie prawdopodobnie konieczność powtórnej zmiany granic tej samej jednostki terytorjalnej w innym kierunku. W pozytywnym przypadku wszystkie projektowane dyzlokacje należy traktować łącznie, a następnie odnośne wnioski przedłożyć Ministerstwu Spraw Wewnętrznych jednocześnie w tym celu, aby regulacja granic odnośnej jednostki terytorjalnej mogła być załatwiona jednorazowo.

W każdym jednak razie sprawozdanie Pana Wojewody (Delegata Rządu), o ile jest zaopatrzone we wniosek pozytywny winno zawierać oświadczenie, że sprawa została w myśl powyższego rozporządzenia zbadana, i że nie przewiduje się dalszych zmian granic odnośnej jednostki terytorjalnej.

II. *Forma wniosków.*

Sprawozdania, dotyczące zmian w terytorjalnym podziale administracyjnym, zawierają często niedokładności, zwłaszcza w części opisowej, gdzie przytoczone być winny wiadomości, wymagane okólnikiem Min. Spr. Wewn. Nr. 53 (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 4, poz. 122). Niedokładności takie zdarzają się zwłaszcza w sprawozdaniach, dotyczących regulacji granic gmin miejskich, gdzie ze względu na wchodzące w grę stosunkowo nieznaczne obszary musi być wymagane jaknajdokładniejsze określenie ich obszaru, a często i drobiazgowy opis granic. Nadto niedokładne bywają przytaczane nazwy oddzielnych miejscowości, wsi, przysiółków i t. p. Zdarzają się również przypadki, że w aktach sprawy relacje, dotyczące jednego i tego samego przedmiotu są sprzeczne ze sobą, wniosek zaś ostateczny bywa tak ogólnikowy, że niepodobna dociec, do której ze sprzecznych relacji się odnosi. Wskutek tego niepodobna jest powziąć decyzji w danej sprawie, gdyż nadanie jej ścisłej formy prawnej jest niewykonalne. W wyniku tego stanu w wielu sprawach powstaje przewlekła korespondencja, a zdarzały się nawet przypadki mylnego sformułowania tekstu odnośnych rozporządzeń. Celem usunięcia na przyszłość przedstawionych wyżej braków każdy wniosek w sprawach omawianych przedkładany przez Pana Wojewodę (Delegata Rządu) Ministerstwu Spraw Wewnętrznych winien być ujęty w formę konkretnego projektu rozporządzenia. Jako miarodajne wzory przytoczyć można następujące rozporządzenia:

w sprawie zmiany granic gmin wiejskich w byłej dzielnicy rosyjskiej (Dz Ust. z r. 1922 Nr. 104, poz. 958; Nr. 106, poz. 986; Nr. 116, poz. 1058);

tworzenie nowych gmin (Dz. Ust. z r. 1922 Nr. 106, poz. 985; Nr. 115, poz. 1042 i 1043); w Małopolsce (Dz. Ust. z r. 1922 Nr. 101, p. 926); w b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust z r. 1922 Nr. 45, poz. 380);

w sprawie zmiany granic miast w b. Królestwie Kongresowem (Dz. Ust. z r. 1922 Nr. 78, poz. 706; Nr. 77, poz. 697; na ziemiach, przyłączonych na podstawie Traktatu Ryskiego (Dz. Ust. z r. 1922 Nr. 82, poz. 733; w b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust. z r. 1922 Nr. 28, poz. 229);

w sprawie zmian granic powiatów (Dz. Ust. z r. 1922 Nr. 12, poz. 95; w Małopolsce (Dz. Ust. z r. 1922 Nr. 10, poz. 69);

w sprawie utworzenia nowego powiatu (Dz. Ust. z r. 1922 Nr. 77).

Sprawozdania, niezaopatrzone we wniosek, opracowany zgodnie z niniejszem zarządzeniem, będą zwracane do uzupełnienia.

III. *Opisy granic.*

Szczegółowe opisywanie zmienionych granic w tekście rozporządzeń jest konieczne tylko

w takich przypadkach, gdy dyzlokacja dotyczy części jakiejś miejscowości, lub też gdy sama nazwa miejscowości, która w całości podlega dyzlokacji, nie określa w sposób niewątpliwy odnośnego obszaru. W innych przypadkach wystarcza odpowiednio wymienić nazwy odnośnych miejscowości, podlegających dyzlokacji. Nadmienia się przytem, że określenia objektów terytorjalnych nazwami ich właścicieli (np. kolonja Piotrowskiego) nie jest wystarczające. W przypadkach, gdy dyzlokacja dotyczy oddzielnych drobnych posiadłości, należy je określać według oznaczeń hypotecznych, wzgl. w b. zaborze rosyjskim według oznaczeń w tabelach likwidacyjnych, gdy tego rodzaju oznaczenie jest niemożliwe należy szczegółowo opisać ich sytuację topograficzną, wzgl. ich granice w ten sposób, by przynależność ich gminna nie pozostawiała żadnej wątpliwości.

IV. *Plany sytuacyjne.*

Każde sprawozdanie w sprawach, dotyczących terytorjalnego podziału administracyjnego winno być zaopatrzone w szkic kartograficzny, przedstawiający dokładnie sytuację topograficzną. W sprawach, dotyczących zmiany granic miast, względnie tworzenia nowych miast, z reguły przedkładane być winny plany, opracowane według określonej skali. W sprawach, dotyczących dyzlokacji w granicach gmin wiejskich w Małopolsce wskazówki udzielone były pismem z dnia 23 kwietnia Nr. AO. 1337.

O ile w konkretnej sprawie, dotyczącej zmiany granic miejskich okaże się niemożliwem przedłożenie specjalnie opracowanego planu w określonej skali należy przedkładać odnośny odcinek mapy w skali nie mniejszej, jak 1:25,000 z wyrysowanemi na nim granicami wszystkich, wchodzących w grę objektów terytorjalnych. Do tego mogą być dołączane odręczne plany, wykazujące te szczegóły topograficzne, których uwidocznienie na mapie było niemożliwe.

Nadmienia się, że oddzielne odcinki map nabywać można w Instytucie Wojskowo-Geograficznym w Warszawie, ul. Żelazna Nr. 56.

Warszawa, dnia 9 lipca 1923 r. (AO. 2269).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

65.

Okólnik (73) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów Poznańskiego i Pomorskiego w sprawie śpiesznego załatwienia wniosków o udzielenie zezwoleń na przewłaszczenie nieruchomości miejskich i fabrycznych.

I. Coraz częściej napływają do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zażalenia na powolne tempo załatwiania spraw, dotyczących zezwoleń na przewłaszczenie nieruchomości miejskich i fabrycznych. Na podstawie znajomości wielkiej ilości spraw, z któremi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w ostatniej instancji się zetknęło,—stwierdzić należy, że na porządku dziennym są ciągle sprawy przewłaszczeniowe, które zawisły jeszcze przed dwoma laty, a do dnia dzisiejszego przez odnośne instancje nie zostały załatwione, dalej, że niejednokrotnie informacje, jakich w każdej sprawie przewłaszczeniowej z urzędu się zasięga, mogły być zebrane w drodze bezpośredniego porozumienia się z właściwymi czynnikami, a nie, jak to się stało powszechnym zwyczajem, w drodze pisemnej (często np. można wyczerpujących informacji zasięgnąć telefonicznie u miejscowych. wzgl. w powiecie rozlokowanych władz i urzędów).

Powolne załatwianie tego rodzaju spraw, gdzie chodzi z reguły o objekty wartości setek tysięcy, — obecnie miljonów marek,— wywołuje u zainteresowanej ludności z jednej strony niekorzystne wrażenie o sprawności władz państwowych, z drugiej — podkopuje zaufanie do nich, jako urzędów, które mają stać na straży interesów społeczeństwa i jego jednostek, — zwłaszcza gdy nadto niejednokrotnie niekorzystne dla stron decyzje powodują skutkiem spadku waluty dotkliwe straty, jeśli już nie ruinę finansową zainteresowanych osób.

II. Ten stan rzeczy nie może być nadal tolerowany. Dlatego, przypominając podkreślaną już kilkakrotnie konieczność sprawnego i szybkiego załatwiania tych spraw zarządzam, co następuje:

1) Wszystkie sprawy, dotyczące wniosków o zezwolenie na przewłaszczenie mają być *z urzędu* traktowane i oznaczane jako *„bardzo pilne"*.

2) Po odebraniu odnośnego wniosku należy *wydać natychmiast odrazu* wszystkie zarządzenia, wzgl. *wysłać odnośne pisma*, potrzebne dla wyjaśnienia i zbadania sprawy; jeśli to jest możliwe, należy pisma *załatwiać odręcznie.*

3) O ile informacje, wzgl. opinje, zasięgane poza obrębem ziem zachodnich, nie wpłyną w przeciągu 14 dni, należy *15 dnia od dnia wpływu wniosku, przypomnieć* odnośnym urzędom załatwienie sprawy.

4) Sprawy winny być załatwione w czasokresie najdalej 4-ch (czterech) tygodni bez względu na to, czy wszystkie zasięgane informacje już wpłynęły do odnośnej komisji przewłaszczeniowej.

Ewentualne odmowne dla braku informacji załatwienie wniosku przez I instancję nie wyklucza możności zmiany przez wyższą instancję pierwszej decyzji po nadejściu potrzebnych wyjaśnień. W każdym tego rodzaju wypadku, instancja pierwsza przy przedłożeniu ewentualnego zażalenia stron, zawiadomi instancję wyższą, iż uchwała zapadła bez oparcia się na odnośnych opinjach, wzgl. informacjach.

5) Posiedzenia Komisji przewłaszczeniowych mają się odbywać stale bez względu na ilość spraw przynajmniej raz na tydzień, a w razie większej ilości spraw, częściej.

6) Przewodniczący Komisji przewłaszczeniowych przedkładać mają Panom Wojewodom w czasie od 1 do 10 każdego miesiąca „Wykaz spraw przewłaszczeniowych" za miesiąc poprzedni, z następującymi rubrykami:

a) ilość spraw przewłaszczeniowych, które wpłynęły w ubiegłym miesiącu;

b) ilość załatwionych spraw przewłaszczeniowych, które wpłynęły w ubiegłym miesiącu;

c) ilość spraw przewłaszczeniowych, zaległych z poprzednich okresów;

d) ilość wniesionych w sprawach przewłaszczeniowych zażaleń do wyższej instancji;

e) uwagi, w których należy podać szczegółowe powody zalegania spraw.

7) Ponieważ zachodzą wypadki, iż Komisje przewłaszczeniowe,— nie wiedząc o wniesieniu zażalenia bezpośrednio do wyższej instancji, — przystępują do rozpatrywania sprawy nowej, dotyczącej jednakże tej samej nieruchomości, przeto w każdym wypadku odmownego załatwienia sprawy, należy pisemnie (ewentualnie też ustnie) poinformować stronę, iż w myśl art. 4 rozporządzenia Min. b. dzielnicy pruskiej z dnia 21 czerwca 1921 r. zażalenia należy wnosić do tej samej władzy, która w I instancji rozstrzygała o zezwoleniu. W każdym zaś wypadku nie należy przystąpić do rozpatrzenia nowego wniosku przed terminem prawomocności odmownej decyzji.

8) Inspektorowie administracji obowiązani są podczas inspekcji powiatów zapoznać się szczegółowo ze stanem kwestji przewłaszczeń oraz w sprawozdaniach — ustalić, czy zarządzenia niniejszego okólnika są należycie wykonywane.

9) Panowie Wojewodowie zechcą podać powyższe zarządzenia do wiadomości Starostom i Prezydentom miast wydzielonych oraz zwrócą szczególną uwagę na tok postępowania w sprawach przewłaszczeniowych, pociągając do surowej odpowiedzialności dyscyplinarnej wszystkich winnych nieusprawiedliwionego przewlekania załatwiania spraw przewłaszczeniowych.

III. Zarządzenia powyższe dotyczą w równej mierze tych wszystkich spraw przewłaszczeniowych, dla których załatwienia kompetentnemi są Okręgowe Urzędy Ziemskie, a co do których Starostowie obowiązani są w mysl okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych L. dz. 5*a*. II. 1859/22 z dnia 10 kwietnia 1922 r. do współdziałania w formie opinji.

Warszawa, dnia 7 lipca 1922 r. (SP. 347).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

66.

Okólnik (74) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komendanta Głównego Policji Państwowej w sprawie potrącenia opłat stemplowych od poświadczeń odbioru, zamieszczanych na asygnacjach.

Z powodu wydania rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22 grudnia 1922 r. w przedmiocie opłat stemplowych od poświadczeń odbioru, zamieszczanych na asygnacjach władz i urzędów państwowych (Dz. Ust. Nr. 3, poz. 15 z r. 1923) zwróciły się niektóre władze i urzędy państwowe do władz skarbowych z zapytaniami, w których dały wyraz wątpliwościom, nasuwającym się przy stosowaniu ustawy z dnia 2· października 1921 r. o opłatach stemplowych od rachunków i poświadczeń odbioru sum pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych (Dz. Ust. Nr. 92, poz. 676) oraz wymienionego wyżej rozporządzenia.

Celem usunięcia tych wątpliwosci Ministerstwo Skarbu udzieliło pismem z dnia 22 czerwca 1923 r. L. 2584/D. O. następujących wyjaśnień:

A. Do ustawy z dnia 17 października 1921 r.

Powołana ustawa ustanawia opłaty stemplowe, jak wskazuje przytoczony wyżej napis, zamieszczony nad jej tekstem, od dwu rodzajów dokumentów, odróżniających się zasadniczo treścią, a mianowicie:

I) od rachunków;

II) od poświadczeń odbioru sum pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych.

I. Rachunki
(artykuły 1, 2, 6 i 8 ustawy).

Od rachunków, za które w myśl art. 2 należy uważać pisma, które wystawca doręcza odbiorcy celem stwierdzenia należności za dostarczone rzeczy ruchome, wykonane prace lub usługi, albo też za innego rodzaju świadczenia — przewidziana jest w art. 1 opłata w wysokości 2 marki od każdego, nawet niecałego tysiąca marek należności, wymienionej w rachunku.

(Opłatę, obliczoną w sposób powyższy jeśli nie jest podzielna przez 100, należy w myśl art. 13 ustawy z dnia 24 marca 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 44, poz. 296) zaokrąglać wzwyż do pełnej setki)

Opłatę winien uiścić wystawca rachunku przed doręczeniem go odbiorcy w jeden ze sposobów, określonych w §§ 10, 13 i 14 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 12 grudnia 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 107, poz. 785), a wiec bądź znaczkami stemplowymi, umieszczonymi na rachunku i skasowanymi w sposób, *wskazany w § 10*, bądź gotówką w Kasie Skarbowej od każdego poszczególnego rachunku, z zachowaniem formalności, *przewidzianych w § 13*, bądź wreszcie bezpośrednio gotówką w Kasie Skarbowej naraz od wszystkich rachunków, wystawionych w ubiegłym miesiącu kalendarzowym. *z zachowaniem formalności, przewidzianych w § 14*. Ten ostatni sposób uiszczenia mogą stosować tylko instytucje, wymienione w § 14, i osoby, którym na ten sposób uiszczania opłat zezwoliła właściwa Izba Skarbowa.

II. Poświadczenia odbioru
(pokwit.).

1. *Rodzaje poświadczeń odbioru*
(art. 11, 12 i 13 ust.).

Co do poświadczeń odbioru, to ustawa rozróżnia — ze względu na wysokość przewidzianych od nich opłat — dwa rodzaje, a mianowicie:

a) poświadczenia odbioru, określone w art. 11 i
b) poświadczenia odbioru, określone w artykułach 12 i 13.

Przedmiotem dalszych wyjaśnień są poświadczenia odbioru, wymienione pod *a*), gdyż wymienione pod *b*) mają zastosowanie tylko w obrocie z instytucjami kredytowemi, wymienionymi w artykule 12.

2. *Poświadczenia odbioru, podlegające opłacie w myśl art. 11 ustawy.*

Wedle art. 11 ustawy o opłacie, ustanowionej w tymże artykule, a mianowicie w wysokości 5 marek od każdego, nawet niecałego tysiąca marek, — którą to opłatę należy po obliczeniu zaokrąglać wzwyż do kwoty, podzielonej przez 100 mk.,—podlegają „poświadczenia odbioru sum pieniężnych lub papierów wartościowych, wystawione na dowód, że dłużnik dopełnił zobowiązania".

Z przytoczonego brzmienia art. 11 ustawy wynika, że niekażde poświadczenie odbioru (pokwitowanie) sumy pieniężnej lub papieru wartościowego podlega bezwzględnie wymienionej wyżej opłacie, lecz tylko takie, które wierzyciel wystawia dłużnikowi na dowód, że ten ostatni dopełnił względem niego zobowiązania przez wręczenie mu sumy pieniężnej lub papieru wartościowego.

Wystawienie poświadczenia odbioru, podlegającego opłacie, musi więc w każdym poszczególnym wypadku poprzedzić zaistnienie takiego stosunku obligatoryjnego między dwoma osobami, aby jedna z nich stała się wobec drugiej dłużnikiem. Taki stosunek obligatoryjny może powstać między dwoma osobami nietylko na zasadzie umowy o pożyczkę, lecz także na zasadzie innych umów, rodzących zobowiązanie jednego kontrahenta do zapłacenia drugiemu kontrahentowi pewnej należności. Np., przy umowach kupna-sprzedaży kupujący zobowiązuje się zapłacić w pewnym oznaczonym terminie cenę kupna, przy umowach o dostawę zobowiązuje się odbiorca zapłacić wynagrodzenie za dostawę przy umowach o wykonanie pracy lub pewnego świadczenia biorący pracę lub przyjmujący świadczenie zobowiązuje się zapłacić wynagrodzenie za wykonanie pracy lub świadczenia i t. p.

3. *Skarb Państwa w roli dłużnika.*

Stosunek obligatoryjny, określony w ustępie poprzednim, powstaje także często między Skarbem Państwa, a osobami prywatnemi. Skarb Państwa, występując jako dłużnik w stosunku do osob prywatnych bądź na zasadzie prawa publicznego, bądź też umów natury prywatno-prawnej, i wypłacając należność, musi żądać od wierzyciela, aby wystawił mu poświadczenie odbioru na dowód, że dopełnił względem niego swego zobowiązania. Wierzyciel może wystawić poświadczenie odbioru dla Skarbu Państwa albo na rachunku, którym stwierdza swą należność, albo na oddzielnym papierze, albo wreszcie na asygnacji (budżetowej. funduszów specjalnych) lub na zleceniu wypłaty z rachunku bieżącego.

4. *Poświadczenia odbioru wolne od opłaty*
(art. 14 i 32 ustawy).

Nie wszystkie poświadczenia odbioru, wystawiane przez wierzycieli na dowód, że Skarb Państwa dopełnił względem nich zobowiązania, podlegają opłacie. W art. 14 ustawy wymieniony jest cały szereg poświadczeń odbioru, uwolnionych od opłaty. Najważniejsze znaczenie dla władz i urzędów państwowych mają postanowienia, zawarte w punktach 4) do 6), 8) do 10 i 12) tego artykułu, a w szczególności postanowienie, zawarte w punkcie 12), wedle którego uwolnione są także od opłaty poświadczenia odbioru, zamieszczone na rachunkach, wręczonych przez wierzyciela dłużnikowi, jeśli dotyczą należności, wymienionej w rachunku.

Nie mniej ważnem jest także postanowienie art. 32 ustawy, na zasadzie którego pozostały w mocy uwolnienia od opłaty stemplowej poświadczeń odbioru, przewidziane w ustawach Rzeczypospolitej Polskiej, wydanych przed ustawą, która jest przedmiotem wyjaśnień. Uwolnie-

nia takie przewidziane są np. w art. 14 ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 264) w art. 19 ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 401) w art. 27 ustawy z d. 21 lutego 1922 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych i wozów na rzecz Państwa (Dz. Ustaw Nr. 21, poz. 166 i t. d.

5. *Sposób uiszczania opłaty*

(art. 16 i 18 ustawy, §§ 10 do 15) Rozp. Ministra Skarbu z dnia 12 grudnia 1921 r.

Opłatę stemplową od poświadczeń odbioru, wystawianych w kraju, obowiązany jest uiścić wystawca przed doręczeniem ich odbiorcy, a to w jeden ze sposobów, wskazanych wyżej w ustępie A. I. ustęp ostatni.

B. Do rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22 grudnia 1922 r.

(Dz. Ust. Nr. 3, poz. 15 z r. 1922 „Mon. Polski“ Nr. 10 z 1923 r.).

1. *Potrącanie opłat od poświadczeń odbioru na asygnacjach.*

Ponieważ sposoby uiszczania opłat, wskazane wyżej w ustępie A. II. 5 okazały się niepraktycznemi w zastosowaniu do poświadczeń odbioru, zamieszczanych przez wierzycieli Skarbu Państwa na asygnacjach przy odbiorze należności z Kas Skarbowych, a to z powodu zachodzącej częstokroć konieczności użycia wielkiej ilości znaczków stemplowych, a przy uiszczeniu gotówkowem z powodu trudności technicznych, zarządziło Ministerstwo Skarbu w powołanem rozporządzeniu z dnia 22 grudnia r. ub., aby opłaty stemplowe od poświadczeń odbioru, zamieszczanych na asygnacjach, potrącane były w sposób, określony w § 2 owego rozporządzenia.

Ministerstwo Skarbu wyszło przytem z założenia, że władze i urzędy, asygnujące należności, sprawdzając rachunki, stanowiące podstawę asygnowania, albo wydając decyzję, na których podstawie następuje asygnowanie należności, mogą z większą łatwością, niż to stačby się mogło w Kasach Skarbowych, ustalić, czy poświadczenie odbioru, które wierzyciel ma zamieścić na asygnacji, podlega opłacie, czy nie, w razie twierdzącym obliczyć przypadającą opłatę i zarządzić jej potrącenie w sposób dogodny dla wierzyciela, a zabezpieczający przytem interes Skarbu Państwa.

Jest rzeczą jasną, że potrącanie omawianej opłaty może być tylko wówczas prawidłowe, jeśli funkcjonarjusze władz i urzędów, dokonywujący czynności asygnowania, przyswoją sobie dokładnie wymienione wyżej przepisy ustawy i rozporządzeń Ministra Skarbu i będą mieli na uwadze powyższe wyjaśnienia, a zamieszczone poniżej ponadto wskazówki i zarządzenie.

2. *Potrącenie opłat od poświadczeń odbioru na zleceniach.*

W y p ł a t y.

(Rozp. Min. Skarbu z dnia 14 sierpnia 1922 r. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 21, poz. 354, „Mon. Polski“ Nr. 201 z 1922 r.).

W sposób, określony w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 22 grudnia 1922 r. należy dokonywać także potrąceń od poświadczeń odbioru, zamieszczonych na zleceniach wypłaty z rachunków bieżących (wzór 2 do rozp. Min. Skarbu z dnia 14 sierpnia 1922 r.), ponieważ zlecenia takie nie odróżniają się co do istoty swojej niczem od zwykłych asygnacji.

3. *Powtórne wystawienie poświadczenia odbioru.*

Okoliczność, że wierzyciel Skarbu Państwa zamieścił poświadczenie odbioru na rachunku — jak wyjaśniono wyżej w ustępie A. II. 4 wolne od opłaty stemplowej — nie wpływa na potrącenie opłaty od poświadczenia odbioru, zamieszczonego powtórnie na asygnacji (zleceniu wypłaty), gdyż dopiero poświadczenie odbioru, zamieszczone na asygnacji, stanowi dowód, że Skarb Państwa dopełnił istotnie względem niego swego zobowiązania.

4. *W jakich przypadkach nie można dokonać potrącenia.*

Wedle brzmienia § 1 rozp. Min. Skarbu z dnia 22 grudnia 1922 r. potrącenie opłaty może być dokonane tylko od poświadczeń odbioru, *zamieszczanych* na asygnacjach Wobec tego nie można potrącać opłaty przy asygnowaniu należności, jeśli wedle dyspozycji władzy lub urzędu asygnującego ma ona być wypłacana w inny sposób, jak w Kasie Skarbowej do rąk wierzyciela, a więc np. ma być przesłana pocztą (przekazem pocztowym) lub przekazana na rachunek wierzyciela w banku, w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej lub Pocztowej Kasie Oszczędności, lub też przesłana do wypłaty za pośrednictwem wymienionych wyżej instytucji kredytowych, ponieważ w takich wypadkach wierzyciel nie zamieści na asygnacji poświadczenia odbioru, od którego należałoby potrącić opłatę.

Wierzyciel wystawi poświadczenie odbioru dopiero przy odbiorze należności z poczty, banku. P. K. K. P. lub P. K. O. i wówczas, otrzymując pieniądze z banku, P. K. K. P. lub P. K. O., uiści od tego poświadczenia odbioru opłatę w jeden ze sposobów, wskazanych w ustępie A. II. 5, o ile takie poświadczenie odbioru w danym przypadku będzie podlegało opłacie.

C. Adnotacja, usprawiedliwiająca niedokonanie potrącenia.

Ponieważ przy realizowaniu w Kasach Skarbowych asygnacji, przy których nie dokonano potrąceń, wyłaniają się często wątpliwości, czy stało się to przez przeoczenie, czyteż z tego powodu, że poświadczenie odbioru, które ma być zamieszczone na asygnacji, nie podlega opłacie stem-

plowej, Ministerstwo Skarbu postanawia, że w takich razach winni funkcjonarjusze, zarówno władz centralnych, jakoteż władz i urzędów podwładnych, zamieszczać na każdej asygnacji (zleceniu wypłaty), przy której nie dokonano potrącenia, adnotację, usprawiedliwiającą niedokonanie potrącenia, następującej treści, zastosowanej do danego przypadku: „Pokwitowanie nie podlega opłacie“, albo „Pokwitowanie wolne od opłaty w myśl art. 14 punkt ..... (tu należy wymienić cyfrę dotyczącego punktu) ustawy z dnia 28 października 1921 r.“, albo „Pokwitowanie wolne od opłaty w myśl art. ..... ustawy z dnia .... Dz. Ust. Nr. ....., poz. .....“.

Miejsca wykropkowane należy wypełnić datami odnośnej ustawy.

Powyższe wyjaśnienia, jakoteż zarządzenie, zawarte w ustępie *c*) należy bezzwłocznie podać do wiadomości podległym organom, sprawdzającym rachunki i wystawiającym asygnacje oraz polecić równocześnie jaknajdokładniejsze zaznajomienie się z niemi i stosowanie się do wskazanych w nich przepisów ustawy i rozporządzeń Min. Skarbu, a to pod rygorem odpowiedzialności za szkodę, wyrządzoną Skarbowi Państwa przez zaniedbanie nałożonych na nich obowiązków.

Warszawa, d. 11 lipca 1923 r. (Pr. B. 4480).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

67.

Okólnik (75) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego), Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie ubezpieczenia funkcjonarjuszów w Kasach Chorych.

W załączeniu przesyłam do wiadomości i użytku służbowego odpis pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 26 kwietnia r. b. L. 165/DB/8, wystosowanego do Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie ubezpieczenia w Kasach Chorych pomocników kancelaryjnych, pomocniczych woźnych i innych pracowników państwowych.

Odpis powołanego w powyższem piśmie Ministesstwa Skarbu okólnika Prezydjum Rady Ministrów Nr. 15890 z r. 1921, zawierającego tekst odnośnej uchwały Rady Ministrów, dołącza się.

Warszawa, d. 11 lipca 1923 r. (Pr. B. 3829).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

Rada Ministrów powzięła d. 15 lipca 1921 r. następującą uchwałę:

Na zasadzie art. 4 ust. 2 ustawy z d. 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44, poz. 272), nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu w Kasach Chorych funkcjonarjusze państwowi, powołani do pełnienia stałej służby państwowej na podstawie aktu jednostronnego o charakterze publiczno-prawnym, wydanego przez przełożoną władzę państwową (akt nominacyjny, dekret stabilizacyjny, akt przyjęcia na służbę próbną i t. d.). Natomiast obowiązkowemu ubezpieczeniu na wypadek choroby podlegają tylko ci pracownicy, z którymi Państwo zawiera akt umową i występuje w roli kontrahenta prywatnego.

Wobec powyższego okólnik Prezydjum Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 1921 r. Nr. 6990/21, dotyczący powyższej sprawy pozostaje bez zmiany.

Warszawa, d. 20 sierpnia 1923 r. (Nr. 15890).

Za Prezydenta Ministrów
(—) *Sludziński*
Dyrektor Departamentu.

W odniesieniu do reskryptu Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 1922r. L. G S. 5936/22. po myśli którego „pomocnicy kancelaryjni, pomocniczy woźni, pomocniczy dozorcy i posłańcy sądowi nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu w Kasach Chorych“, Ministerstwo Skarbu pozwala sobie zakomunikować, co następuje:

Uchwałą Rady Ministrów z d. 15 lipca 1921 r., podaną do wiadomości okólnikiem Prezydjum Rady Ministrów Nr. 15890 wyjaśniono, że na zasadzie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44, poz. 272) — nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu w Kasach Chorych funkcjonarjusze państwowi, powołani do pełnienia stałej służby państwowej na podstawie aktu jednostronnego o charakterze publiczno-prawnym, wydanego przez przełożoną władzę państwową (akt nominacyjny, dekret stabilizacyjny, akt przyjęcia na służbę próbną i t. d.). Natomiast obowiązkowemu ubezpieczeniu na wypadek choroby podlegają tylko ci pracownicy, z którymi Państwo zawiera akt umowy i występuje w roli kontrahenta prywatnego.

Pomocnicy kancelaryjni, pomocniczy woźni, pomocniczy dozorcy i posłańcy sądowi są to pracownicy, których stosunek służbowy został wprawdzie uregulowany wyczerpująco specjalnemi rozporządzeniami b. austrjackich Ministerstw, niemniej jednak jest to stosunek służbowy, oparty na umowie o pracę, a więc prywatno-prawny.

Zarówno art. 4 ustawy z d. 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44, poz. 272), jak i uchwała Rady Ministrów z dnia 15 lipca 1921 r., zawierająca autentyczną interpretację tegoż artykułu, zwalnia od obowiązku ubezpieczenia tylko funkcjonarjuszów państwowych (pod nazwą „urzędnicy“ art. 4 rozumie również funkcjonarjuszów niższych), powołanych do służby państwowej przez mianowanie. W myśl ogólnych zasad prawa usta-

wowy wyjątek nie może być rozrzerzony w drodze interpretacji, a zatem wszyscy pracownicy państwowi, krórych stosunek służbowy do Państwa opiera się na umowie, a więc i wyżej wymienieni pomocnicy kancelaryjni etc. podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w Kasach Chorych.

Z uwagi na powyższy stan prawny Ministerstwo Skarbu prosi Ministerstwo Sprawiedliwości o poddanie rewizji stanowiska, zajętego przez nie w kwestji ubezpieczenia w Kasach Chorych w reskrypcie z d. 31 sierpnia 1922 r. L. G S. 5936/22.

Warszawa, d. 26 kwietnia 1923 r. (L.165/DB/8).

Za Ministra Skarbu

(—) *Żaczek*

Dyrektor Departamentu.

68.

Okólnik (76) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów oraz Delegata Rządu w Wilnie w sprawie zgłaszania przez Starostów, przybywających w sprawach służbowych do Warszawy przyjazdu swego w Sekretarjacie Ministra.

Zechce Pan Wojewoda (Delegat Rządu) wydać niezwłocznie zarządzenia, by Starostowie, przybywający w sprawach służbowych do Warszawy, zgłaszali swój przyjazd w Sekretarjacie Ministra, przez który będą powiadamiani, czy i w jakim terminie zostaną przezemnie lub Vice-Ministra przyjęci.

Warszawa, dnia 12 lipca 1923 r. (PO. 8098).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

69.

Okólnik (77) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę oraz Komendanta Głównego Policji Państwowej w sprawie stosunku władz administracyjnych do organów policji państwowej.

Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych coraz częściej wpływają zapytania, pisma i skargi podległych mu urzędów, z których wynika, iż tak władze administracyjne, jak i organa policyjne częstokroć nie orjentują się dostatecznie co do przysługujących im kompetencji i co do wzajemnego ustosunkowania. Wobec tego wyjaśniam, co następuje:

1. Intencja i zasadą ustawy o policji państwowej z d. 24 lipca 1919 r. (Dz. Pr. z 1919 r. Nr. 61, poz. 363) jest ścisłe uzależnienie organów policyjnych, jako organów egzekutywy, w zakresie ich zadań, określonych w art. 2 ustawy, t. j. spełnianych przez nie funkcji bezpieczeństwa i czynności wykonawczych władz państwowych, od władz administracyjnych, odpowiedzialnych za spokój i bezpieczeństwo w kraju i za wykonanie zarządzeń władz centralnych. Zostało to zupełnie wyraźnie określone przez art. 11 ustawy o policji, który ustanawia zależność policji od przedstawicieli władz administracyjnych, oraz przez artykuły 6, 7 i 11 ustawy, ustalające zakres kompetencji, przysługujących komendantom policji.

Z artykułów tych wynika, iż Wojewodowie w województwach i Starostowie w powiatach, którym policja bezpośrednio podlega, kierują jej działaniami w zakresie funkcji bezpieczeństwa i czynności wykonawczych, natomiast organom policji, jako jedynie i wyłącznie organom egzekutywy i wykonawcom zarządzeń zwierzchnich władz administracyjnych, nie przysługuje prawo samodzielnego wydawania zarządzeń, wyjaśnień etc., wchodzących w zakres kompetencji władz administracyjnych, ani też prawo komentowania lub kwestjonowania otrzymanych od tych władz zarządzeń i poleceń.

Przełożone organa policji, t. j. komendanci, okręgowi i powiatowi, w myśl przepisów artykułów 7 i 11 ustawy o policji oraz przepisów o organizacji okręgowych i powiatowych komend policji (Dz. Ust. z 1919 r. Nr. 94, poz. 507 i 508), załatwiają we własnym zakresie działania wyłącznie sprawy wewnętrznej organizacji, administracji zaopatrzenia, uzupełnienia i wyszkolenia policji oraz sprawują nadzór nad wykonywaniem czynności służbowych przez podwładnych im funkcjonarjuszów, t. j. do obowiązków ich należy baczenie aby wewnętrzna organizacja policji stała na wysokości zadania oraz aby zarządzenia i polecenia władz administracyjnych ściśle i w należyty sposób były wykonywane; działalność zaś policji odpowiadała ustawom, przepisom i instrukcjom obowiązującym.

Jednakże ze stanowiska Wojewodów i Starostów jako zwierzchników i władzy nadzorczej wszystkich, zespolonych w urzędach administracyjnych, urzędów i organów państwowych oraz odpowiedzialnych za spokój i bezpieczeństwo w powierzonych im okręgach i w myśl zasady art. 66 Konstytucji o zespoleniu organów administracji państwowej w jednostkach terytorjalnych wynika, iż tak Wojewodowie, jak i Starostowie winni być dokładnie obeznani ze składem osobowym podległych im organów i powinni wiedzieć o wszystkich zmianach w tym składzie, zachodzących oraz mieć możność wypowiedzenia się co do tych zmian. Dotyczy to również personelu policji państwowej, tembardziej, iż poszczególni jej funkcjonarjusze, oprócz czynności policyjnych, pełnią częstokroć poruczone funkcje administracyjne, np. komisarze policji w miastach.

Zarządzam przeto, aby Komendanci powia-

towi i okręgowi zawiadamiali Starostów i Wojewodów nietylko o urlopach, które mają być udzielane wyższym funkcjonarjuszom policji, jak to stanowi § 22 Tymczasowej Instrukcji Służbowej, ale również aby porozumiewali się z nimi i zasięgali ich aprobaty przed przeniesieniem, awansem, zwolnieniem lub przydziałem wyższych, a na terenie powiatów i niższych funkcjonarjuszów policji, wzgl. przed postawieniem odnośnych wniosków i udzielali im żądanych informacji w tych sprawach. Oświadczenia się w tych sprawach Starostów i Wojewodów winny być każdorazowo dołączane do wniosków.

Przypominam tu również postanowienia artykułów 12 i 15 ustawy o policji, w myśl których o rozmieszczeniu posterunków w powiatach, wzgl. komisarjatów i posterunków w miastach i gminach, a co zatem idzie o wszelkich zmianach w rozmieszczeniu oddziałów policji decyduje Starosta (Komisarz Rządu, Dyrektor Policji, Starosta Grodzki), o przeniesieniu zaś oddziałów policji z jednego powiatu do drugiego — Wojewoda. Również ewent. wnioski o przeniesienie oddziałów policji z jednego okręgu do drugiego, o ile wychodzą z inicjatywy organów policji, winny mi być przedstawiane z dołączeniem opinji zainteresowanych Wojewodów.

2. Zależność Komendantów powiatowych i okręgowych od Starostów i Wojewodów częstokroć jest mylnie komentowana. Bezpośrednia zależność Komendantów powiatowych od Starostów, w zakresie służby bezpieczeństwa i czynności wykonawczych uregulowana jest art. 11 i 22 ustawy o policji. W myśl tego ostatniego artykułu Staroście przysługuje prawo zawieszania podwładnych im komendantów i kierowników komisarjatów policji, tak z własnej inicjatywy, jak i na wniosek przedstawicieli samorządu pod warunkiem natychmiastowego zawiadomienia o tem Komendantów okręgowych. Z chwilą utworzenia władz administracyjnych II instancji, uprawnienia, przysługujące w myśl art. 22 Staroście, przysługują przez analogję Wojewodom w stosunku do Komendantów okręgowych.

W związku z tem tak Starostowie, jak i Wojewodowie mają prawo wglądu w akta spraw dyscyplinarnych funkcjonarjuszów policji, gdy uznają to za potrzebne, oraz prawo odwołania się do swej władzy zwierzchniej w razie niezadowolenia z wyniku postępowania dyscyplinarnego.

Jako władza służbowa policji Wojewodowie w Województwach i Starostowie w powiatach mogą wydawać bezpośrednio polecenia podległym im organom policji. Nie wynika jednak z tego aby polecenia Komendantom okręgowym lub powiatowym mogły być wydawane tylko osobiście przez Wojewodów lub Starostów. W myśl zasad organizacyjnych władz administracyjnych I i II instancji polecenia te mogą być wydawane przez urzędników, którzy do zastępowania Wojewodów, wzgl. Starostów są upoważnieni i którzy tem samem działają w imieniu Wojewody lub Starosty. W celu umożliwienia Komendantom powiatowym i okręgowym wykonywania nadzoru i należytego wyszkolenia i instruowania funkcjonarjuszów policji Pp. Wojewodowie i Starostowie winni wydawać polecenia i zarządzenia policji za pośrednictwem tych Komendantów. Jednakże, gdy władza administracyjna uważa to za wskazane, polecenia mogą być kierowane również bezpośrednio do posterunków, wzgl. komisarjatów policji. Przez należytą obsadę Komendantów posterunków i kierowników komisarjatów należy dążyć do tego, by zlecenia administracji ogólnej w zakresie utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego kierowane były *bezpośrednio* do posterunków policyjnych, wzgl. komisarjatów. Komendanci powiatowi przy dokonywaniu możliwie częstych inspekcji służbowych winni baczyć, by zlecenia władz administracyjnych były przez posterunki i komisarjaty terminowo i należycie spełniane.

Pp. Wojewodowie i Starostowie, jako władze zwierzchnie policji i odpowiedzialne za spokój i bezpieczeństwo na powierzonych im terytorjach, mają prawo żądania od Komendantów powiatowych wszystkich potrzebnych im informacji i wyjaśnień w zakresie stosunków bezpieczeństwa i tych stosunków, z jakiemi organa policji w czasie pełnienia swych czynności służbowych stykają się lub mogą się zetknąć; zaś Pp. Komendanci powiatowi mają obowiązek nietylko na żądanie, ale i z własnej inicjatywy donoszenia Starostom o wszystkich sprawach w zakresie spokoju, porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz zgłaszania się osobiście w terminach, wyznaczonych do raportu i w celu przyjęcia do wykonania i wiadomości zarządzeń i wskazówek władz administracyjnych.

Niniejszym okólnikiem uchylam wszystkie sprzeczne z nim postanowienia poprzednich okólników w przedmiocie ustosunkowania władz administracyjnych i organów policji, a w szczególności okólników Nr. 433 z d. 14 stycznia 1921 r. i Nr. 61 z dnia 12 lipca 1921 r.

Warszawa, dnia 9 lipca 1923 r. (BP. 3761).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

70.

Okólnik (78) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie udzielania wiz powrotnych cudzoziemcom, wyjeżdżającym do w. m. Gdańska.

Częściowo zmieniając postanowienia okólnika Nr. 40 z dnia 5 maja r. b. niniejszem upoważniam urzędy administracyjne I instancji do udzielania wiz na powrót do Polski cudzoziem-

com, wyjeżdżającym do *Gdańska* bądź za paszportami, wydanymi przez władze cudzoziemskie, bądź przez władze polskie.

Dla uniknięcia jednak nadużyć należy tekst udzielanej wizy powrotnej uzupełniać dopiskiem, wymieniającym nazwę punktu granicznego granicy polsko-gdańskiej, przez który jedynie powrót do Polski posiadaczowi danej wizy będzie dozwolony (np. .... tylko przez Tczew).

Tym wyjeżdżającym do Gdańska cudzoziemcom, którzy przed swym powrotem do Polski zamierzają wyjechać z Gdańska do innych krajów, wizy powrotnej udzielać nie należy.

Starostwa nadgraniczne winny wydać odnośne z treści niniejszego okólnika wynikające zarządzenia władzom, pełniącym kontrolę ruchu granicznego.

Warszawa, d. 18 lipca 1923 r. (BO. 17131).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

71.

Okólnik (79) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie rewizji stosunku służbowego funkcjonarjuszy państwowych ze względu na ich obywatelstwo.

W związku z okólnikiem Ministerstwa Nr. 68 z dnia 3 lipca 1923 r. L. P. O. 7387 w przedmiocie rewizji stosunku służbowego funkcjonarjuszy państwowych ze względu na ich obywatelstwo poleca się, aby podległe Panu Urzędy, wskazane w ust. *a* art. 7 rozporządzenia z d. 7 czerwca 1920 roku (Dz. Ust. R. P. Nr. 52, poz. 320) ze zmianami, wynikającemi z rozporządzenia z dnia 5 lutego 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 16, poz. 95) wydawały funkcjonarjuszom państwowym i wojskowym, zgłaszającym się po zaświadczenia obywatelstwa polskiego, formalnie takie zaświadczenia (wzór Nr. 1 dołączony do powołanego wyżej rozporządzania z dnia 7 czerwca 1920 r.), o ile istnieją prawne do tego podstawy w tempie jaknajszybszem. Osobom tym należy udzielać jaknajdalej idącej pomocy przy prowadzaniu dowodu obywatelstwa polskiego stosownie do wskazówek, zawartych w p. 68 instrukcji w przedmiocie obywatelstwa z d. 8 września 1920 r. Nr. A. P. 2778/5).

Prośby takie oraz wydane poświadczenia wolne są od opłaty stemplowej w myśl p. 9 § 6 przepisów w przedmiocie opłat stemplowych od podań oraz świadectw urzędowych (rozp. z dnia 24 kwietnia 1923 r. (Dz. Ust R. P. Nr. 44, p. 298). Na poświadczeniach winno być jednak wyraźnie wymienione, że służą one wyłącznie dla przedłożenia służbowej władzy petenta.

Wreszcie w uzupełnieniu wyżej wymienionego okólnika nadmienia się, że w myśl p. 5 art. 4 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 7, poz. 44) oraz art. 5 powołanego wyżej rozporządzenia z d. 7 czerwca 1920 r. obywatelstwo polskie nabywa się między innymi przez objęcie nadanego na stałe (nie kontraktowo, prowizorycznie lub do odwołania), zgodnie z przepisami obowiązującemi urzędu w polskiej cywilnej służbie państwowej, o ile władza, nadająca urząd, nie uczyniła przeciwnego zastrzeżenia.

Wobec tego od urzędników w sposób powyższy stale mianowanych przed wejściem w życie obowiązującej obecnie ustawy o państwowej służbie cywilnej, t. j. przed dniem 1 kwietnia 1922 r., przedstawiania formalnych poświadczeń o tem, że są obywatelami polskimi, żądać nie należy.

Warszawa, dnia 20 lipca 1923 r. (PO. 8311).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

72.

Okólnik (80) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na miasto stoł. Warszawę w sprawie uregulowania plakatowań w sprawach wojskowych.

W związku z reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 października 1920 roku L. AW. 1523/2 (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 14, poz. 381) przesyła się wyciąg z rozkazu M. S. Wojsk. z dnia 13 lipca 1923 r. L. 7065/o. d. B., regulującego sprawę podpisu na plakatach w zakresie administracji wojskowej. Rozkaz powyższy wstępuje w miejsce anulowanego równocześnie rozkazu Min. S. Wojsk. Nr. 232/20, przesłanego Panu przy powołanym na wstępie reskrypcie AW. 1523/2 — 20.

Odnośnie do publikacji, wyszczególnionych w p. 1 rozkazu L. 7065/o. d. B. wyjaśnia, się, że koszta tych publikacji (t. j. papier, druk, koszta plakatowania i t. p.) ponosi z reguły etat Min. Spr. Wewn. Gdyby w konkretnych wypadkach w kwestji pokrycia tych kosztów zapadła odmienna decyzja będą o niej władze podległe Min.

Spr. Wojsk. i Min. Spr. Wewn. w odpowiednim momencie uwiadomione.

Zarazem nadmienia Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że powołany powyżej rozkaz M. S. Wojsk. L. 7065 o. d. B, ma charakter normy tymczasowej i że z chwilą wejścia w życie nowej ustawy wojskowej, kwestja rozkazem tym objęta, zostanie uregulowana zasadniczo podług postanowień nowej ustawy wojskowej.

O powyższem zeche Pan powiadomić podległe sobie władze administracyjne I instancji.

Warszawa, d. 27 lipca 1923 r. (AW. 1638/23).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Kiernik.*

Mając na celu definitywne unormowanie sprawy podpisywania i rozplakatowania rozporządzeń i obwieszczeń przez odnośne władze wojskowe, podaję do wiadomości i zastosowania się następujące wytyczne:

1. Wszelkie rozporządzenia i obwieszczenia, wydane przez rozplakatowanie dla osób cywilnych w sprawach przeglądu i poboru popisowych wydaje i podpisuje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, wzgl. jego organa wykonawcze.

   Przed wydaniem i rozplakatowaniem tych obwieszczeń winno być osiągnięte uprzednio każdorazowo porozumienie między M. S. Wewn., a M. S. Wojsk., wzgl. ich organami.

2. Obwieszczenia i rozporządzenia, podane do wiadomości publicznej przez rozplakatowanie przez władze wojskowe i przeznaczone dla oficerów lub szeregowych rezerwy zapasu obrony krajowej oraz pospolitego ruszenia, których jednak skuteczne przeprowadzenie w życie, wymaga także współdziałania władz administracyjnych, wzgl. ludności winny być wyłącznie podpisywane przez władze wojskowe.

Przed faktycznem rozplakatowaniem tych obwieszczeń winno nastąpić porozumienie między M. S. Wojsk., a M. S. Wewn.

Koszta, związane z drukowaniem tych obwieszczeń są pokrywane z budżetu M. S. Wojsk.

W związku z powyższem anuluje rozkaz dz. M. S. Wojsk. L. 232/20 i § 1, 2, 3 i 4.

Otrzymują wszystkie DOK, a w odpisie Szef Gab. Min. i M. S. Wewn.

Warszawa, d. 13 lipca 1923 r. (L. 7065/D. dd. B.).

Minister Spraw Wojskowych

(—) *Szeptycki*

Generał Broni.

73.

Okólnik (81) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie badania kobiet — członków rodzin poborowych przy stosowaniu odroczeń z art. 61 T. U.

W ślad za reskryptem z dnia 20 stycznia 1922 r. L. AW. 2284/21 przesyła się poniżej do wiadomości i pouczenia podległych władz tekst rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 2 czerwca 1923 r. L. Dep. VIII. San 8432/I. Og. Org. regulującego kwestję lekarskiego badanta kobiet — członków rodziny reklamowanych poborowych.

Badanie kobiet członków rodzin poborowych.

W porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Ministerstwem Zdrowia Publicznego zarządzam:

1. Zakwestjonowanie przez Komisję Przeglądową, wzgl P. K. U. świadectwa lekarskiego, wystawionego przez lekarza powiatowego dla członka rodziny płci żeńskiej, popisowego, ubiegającego się o ulgę z art. 61 T. U. o powsz. ob. służby wojskowej, odnosić się może z reguły do niestosunkowości, jaka zachodzi pomiędzy określeniem stanu zdrowia danej osoby, a wyrażoną procentowo niezdolnością do pracy zawodowej w odnośnem świadectwie lekarskiem.

   Samo rozpoznanie lekarza powiatowego może być zakwestjonowane tylko w danym wypadku, gdyby to rozpoznanie lekarskie samo przez się ze stanowiska wiedzy lekarskiej wydawało się niejasnem lub nieuzasadnionem.

2. Tak w pierwszym, jak i w drugim wypadku P. K. U. przesyła zakwestjonowane świadectwo lekarskie z odnośną opinją lekarza wojskowego do właściwego Starostwa celem wyjaśnienia ze strony lekarza powiatowego wątpliwości podniesionych przez lekarza wojskowego.

3. Gdyby postępowanie powyższe nie doprowadziło do należytego wyjaśnienia, wzgl. uzgodnienia stanowiska obu lekarzy, P. K. U. zakwestjonowane świadectwo lekarskie wraz z całą korespondencją tej sprawy dotyczącą, przedkłada właściwemu D. O. K. (Szefostwo Sanitarne).

   Szef Sanitarny D. O. K. w porozumieniu z Wydziałem Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego (Wojewódzki Urząd Zdrowia), zakwestjonowaną procentowość zdolności do pracy zatwierdzi lub skoryguje, względnie w wypadkach, gdy rozpoznanie samo przez się ze stanowiska wiedzy lekarskiej wyda mu się niejasnem lub nieuzasadnionem zarządzi ponowne zbadanie dotyczącej osoby.

Ponowne to badanie może nastąpić, albo:

a) przez delegowanego ze strony Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego innego lekarza rządowego, albo

b) komisyjnie w publicznym szpitalu cywilnym przy współudziale lekarza rządowego, delegowanego przez Wojewódzki Wydział Zdrowia.

Orzeczenie tej komisji jest ostateczne dla uwzględnienia, wzgl. odrzucenia przez P. K. U. prośby popisowego o ulgę z artykułu 61 T. U.

4. Zainteresowany popisowy, ubiegający się o ulgę z art. 61 T. U. zostaje wcielony do wojska, gdzie pozostaje do czasu ostatecznego załatwienia zakwestjonowanego świadectwa lekarskiego członka rodziny płci żeńskiej.

Równocześnie odnosi się Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do Ministerstwa Zdrowia Publicznego z prośbą o wydanie kompetentnych wskazówek Panom Wojewodom celem unormowania ingerencji organów samorządowych II i I instancji przy wydawaniu i rozpatrywaniu orzeczeń lekarskich, omówionych powyższym rozkazem.

Warszawa, d. 21 lipca 1923 r. (AW. 1266/23).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

74.

Okólnik (82) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie wykonania Ustawy w przedmiocie amnestji z powodu uznania granic Rzeczypospolitej z dnia 6 lipca r. b.

W celu ujednostajnienia postępowania przy wykonywaniu przepisów Ustawy z dnia 6 lipca 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 71, poz. 555), o ile one dotyczą przestępstw, podlegających orzecznictwu władz administracyjnych polecam stosowanie się do następujących wskazówek:

I. Amnestja stosuje się do przestępstw, *popełnionych* do dnia 30 marca 1923 r. *włącznie* (art 1); ta data, nie zaś data orzeczenia karnego jest decydująca dla udzielenia amnestji. Dzień przestępstwa należy zaznaczyć w motywach decyzji, umarzającej sprawę.

II. Amnestja niniejsza nie dotyczy jedynie przestępstw, ulegających karze administracyjnej w myśl Ustawy z d. 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 449) ze zmianami, które wprowadziła Ustawa z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 69, poz. 618); wszystkie zatem inne przestępstwa, nie wyłączając popełnionych i z chęci zysku, do których nie stosowano amnestji, uchwalonej Ustawą z dnia 24 maja 1921 r. w przedmiocie amnestji z powodu uchwalenia Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 42, poz. 261) podlegają amnestji na mocy niniejszej Ustawy z d. 6 lipca 1923 r.; darowuje się więc karę za wszystkie inne przestępstwa, należące do właściwości władz administracyjnych, o ile orzeczenie nie zostało wykonane w części lub całości, chociażby w swoim czasie w tej sprawie zapadła odmowna decyzja co do zastosowania amnestji z Ustawy z dnia 24 maja 1921 r.

III. W granicach, wskazanych w art. 1—3 Ustawy z d. 6 lipca 1923 r. przebacza się przestępstwa administracyjne i darowuje orzeczone kary w całości i w części niewykonane do dnia ogłoszenia ustawy bez względu na jej rodzaj i wymiar ....

Należy więc nie wdrażać postępowania karnego, umarzać wdrożone, natychmiast z urzędu zaniechać wykonania kary, a o ile do wykonania już przystąpiono, należy pozbawionego wolności zaraz uwolnić, wzgl. zaniechać ściągania grzywien: dotyczy to również wyroków w sprawach administracyjnych, wydanych w ostatniej instancji przez Sąd Okręgowy.

Równocześnie należy zawiadomić obwinionego o umorzeniu sprawy z pouczeniem w myśl art. 11 Ustawy z dnia 6 lipca 1923 r., a zasądzonego o darowaniu mu niewykonanej kary.

IV. Na mocy Ustawy z dnia 6 lipca 1923 roku o amnestji z powodu uznania granic Rzeczypospolitej stosuje amnestję władza, zarządzająca wykonanie orzeczenia lub decyzji (władze administracyjne I instancji), nie tylko do kar prawomocnie orzeczonych lecz również i w sprawach, w których orzeczenia jeszcze nie uprawomocniły się. Wobec tego, o ile w granicach ustawy sprawa podlega umorzeniu, należy złożonego rekursu nie przesyłać do właściwej instancji odwoławczej, lecz sprawę umorzyć; władza administracyjna II instancji zwraca niezałatwione rekursy władzy administracyjnej I instancji w celu umorzenia sprawy, nie wydając decyzji. W obu wypadkach należy zawiadomić o umorzeniu sprawy osobę zainteresowaną z pouczeniem w myśl art. 11 Ustawy amnestyjnej i tylko w razie domagania się merytorycznego rozpoznania sprawy należy rekurs wraz z aktami sprawy przesłać do władzy odwoławczej.

V. Zażalenia na niezastosowanie amnestji podlegają rozpoznaniu w zwykłym administracyjnym toku instancji.

Warszawa, d. 27 lipca 1923 r. (AK. 2453).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

75.

Okólnik (83) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na miasto stoł. Warszawę w sprawie wydawania poświadczeń obywatelstwa polskiego w sprawach emerytalnych.

Według pisma Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 4 lipca 1923 r. Nr. 45563/W. Up. prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie art. 51 wojskowej ustawy emerytalnej z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 68, p. 616) mają tylko te wdowy i sieroty po wojskowych zawodowych i emerytach wojskowych b. państw zaborczych, posiadające obywatelstwo polskie, których mężom, wzgl. ojcom, gdyby żyli, przysługiwałoby obywatelstwo polskie na podstawie art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 7, poz. 44 lub którzy mogliby być uznani za obywateli polskich na podstawie art. 3 tej ustawy.

Ministerstwo Spraw Wojskowych żąda przeto od wdów i sierot, proszących o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego na podstawie art. 51 powołanej ustawy emerytalnej przedłożenia również poświadczeń, co do obywatelstwa zmarłych mężów, wzgl. ojców.

Wobec tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca w ślad okólnika Nr. 47 z d. 18 maja 1923 r. Nr. AE 6214/23 wydawać na prośbę osób interesowanych po przeprowadzeniu szczegółowych dochodzeń również poświadczenia według niżej podanych wzorów.

Wzór Nr. 1 odnosi się do wypadków, jeśli umarły mąż, wzgl. ojciec byłby nabył obywatelstwo polskie na podstawie pkt. *a*, *b* lub *d* ustępu 1 art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 7, poz. 44.

Wzór Nr. 2 przeznaczony jest dla wypadków, jakie zmarły miał prawo do nabycia obywatelstwa polskiego na podstawie pkt. *c* ust. 1 art. 2 powołanej ustawy.

Wreszcie wzór Nr. 3 dotyczy prawa do nabycia obywatelstwa polskiego na podstawie art. 3 powołanej ustawy.

(Nazwa i siedziba władzy) *Wzór Nr. 1.*

(Nr. dziennika)

POŚWIADCZENIE.

P. .... urodzony dnia .... r. w ....
powiat .... syn .... był do dnia śmierci:

1) przynależny do gminy .... powiat ....

2) zapisany do ksiąg stałej ludności w gminie .... powiat ....

3) zapisany do ksiąg stanu .... gminy .... powiat ....

i byłby nabył obywatelstwo polskie na podstawie punktu (*a*, *b* lub *d*) ustępu 1 art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ustaw R. P. Nr. 7, poz. 44), gdyby w dniu 31 stycznia 1920 r. pozostawał przy życiu.

(Siedziba władzy), dnia .... 192 ... r.

(Pieczęć) Podpis

....

Uwaga. Zależnie od podstawy nabycia obywatelstwa (punkt *a*, *b* lub *d* ust. 1 art. 2 Ustawy z d. 20 stycznia 1920 r.) należy wypełnić ust. 1, 2 lub 3 w powyższym wzorze, a skreślić pozostałe ustępy.

Wzór Nr. 2.

POŚWIADCZENIE.

Poświadcza się niniejszem, że P. .... urodzony dnia .... r. w .... powiat .... syn .... miał od dnia 1 stycznia 1908 r. aż do dnia śmierci miejsce stałego zamieszkania w .... powiat .... i byłby nabył obywatelstwo polskie na podstawie punktu *c* ust. 1 art. 2 oraz ustępu 5 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. gdyby do d. 10 stycznia 1920 r. żył i miał miejsce stałego zamieszkania na obszarze Polski, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Pruskiego.

(Siedziba władzy), dnia .... 192..... r.

(Pieczęć) Podpis

....

Wzór Nr. 3.

POŚWIADCZENIE.

Poświadcza się niniejszym, że P. .... urodzony dnia .... r. w .... powiat .... syn .... był pochodzenia polskiego i gdyby w dniu 31 stycznia 1920 r. pozostawał przy życiu miałby prawo do skorzystania z postanowień art. 3 ustawy z d. 20 stycznia 1920 r. o ileby dopełnił innych warunków, przewidzianych w tym artykule.

(Siedziba władzy), dnia .... 192..... r.

(Pieczęć) Podpis

....

Panowie Wojewodowie oraz Delegat Rządu w Wilnie zarządzą na podstawie p. 22 Instrukcji z dnia 8 sierpnia 1920 r. Nr. AP. 2778/5, aby władze administracyjne I instancji przedkładały Panom Wojewodom (Del. Rz.) do przejrzenia projekty załatwień, jeśli zamierzają wydać poświadczenie według wzoru 3. Takie samo zarządzenie należy wydać na podstawie p. 59 powołanej instrukcji dla poświadczeń według wzoru Nr. 1 w tych wypadkach, gdy księgi ludności, wzgl. stanowe zaginęły lub zniszczone zostały, a ustalenie miejsca zapisu do ksiąg stałej ludności, względnie stanowych następuje w drodze dochodzeń.

Warszawa, d. 31 lipca 1923 r. (AE. 14333/23).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Kiernik.*

Obwieszczenia o rejestracji stowarzyszeń.

76.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 25 stycznia 1923 r. Nr. B. S. 85/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 818 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Hodowców Szlachetnego Konia Półkrwi".

77.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 stycznia 1923 r. Nr. B. S. 108/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 819 stowarzyszenie pod nazwą „Polska Izba dla Handlu z Rosją i Ukrainą", ul. Jerozolimska 23.

78.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30 stycznia 1923 r. Nr. B. S. 48/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 820 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Opieki nad Młodzieżą, wychodzącą z zakładów wychowawczych i poprawczych“, ul. Królewska 33.

79.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30 stycznia 1923 r. Nr. B. S. 1981/22 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 821 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawskie Żydowskie Towarzystwo Udzielania Bezprocentowych Pożyczek“ (Kasa Pomocy Powiśla).

80.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30 stycznia 1923 r. Nr. B. S. 92/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 822 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Filistrów Konwentu Polonia“, ul. Czackiego 2.

81.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30 stycznia 1923 r. Nr. B. S. 56/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 823 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Przemysłowców Ceramicznych“ w Warszawie.

82.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 2 lutego 1923 r. Nr. B. S. 117/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 824 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Miłośników Astronomji“ w Warszawie ul. Sienna 15.

83.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 2 lutego 1923 r. Nr. B. S. 165/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 825 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Pszczelniczo-Ogrodnicze“ w Warszawie, ul. Wiejska 12.

84.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 1923 r. Nr. B. S. 53/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 826 stowarzyszenie pod nazwą „Ochrona Dziecka“, ul. Św.-Jerska 22.

85.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 1923 r. Nr. B. S. 247/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 827 stowarzyszenie pod nazwą „Matan Besejser“ (Dyskretne Wspieranie“, ul. Chłodna 4.

86.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lutego 1923 r. Nr. B. S. 360/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 828 stowarzyszenie pod nazwą „Komitet Stołeczno-Wojewódzki Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej“, z siedzibą ul. Kopernika 41.

87.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lutego 1923 r. Nr. B. S. 205/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 829 stowarzyszenie pod nazwą „Słowiańskie Towarzystwo Sztuki i Kultury“, ul. Bielańska 3.

88.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 lutego 1923 r. Nr. B. S. 2384/22 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 830 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawski Instytut Filozoficzny“, ulica Piękna 44.

89.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 lutego 1923 r. Nr. B. S. 225/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 831 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawskie Towarzystwo Biologiczne“ w Warszawie, ul. Kujawska 2.

90.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 3 marca 1923 r. Nr. B. S. 346/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 832 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Komitet Walki z Handlem Kobietami i Dziećmi“.

91.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 5 marca 1923 r. Nr. B. S. 376/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 833 stowarzyszenie pod nazwą „Naczelna Rada do spraw pomocy młodzieży akademickiej“.

92.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 1923 r. Nr. B. S. 186/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 834 stowarzyszenie pod nazwą Automobilklub Polski“, z siedzibą w Warszawie.

93.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 1923 r. Nr. B. S. 365/23 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 835 stowarzyszenie pod nazwą „Żydowskie Towarzystwo Krzewienia Sztuk Pięknych.

Ruch służbowy

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych od 1 czerwca do 1 lipca 1923 r.

Zarząd Centralny:

Mianowani:

Winiarski Adam — prow. urzędnik. VI st. sł. od dnia 29 czerwca 1923 r.

Prow. urzędniczka IX st. sł. — Kordowska Janina — urzędn. IX st. sł. od dnia 4 czerwca 1923 r.

Prow. urzędniczka IX st. sł. — Niwet Helena — urzędniczką IX st. sł. od dnia 4 czerwca 1923 r.

Prow. urzędniczka XI st. sł.—Alderowa Emilja — prow. urzędn. X st. sł. od dnia 31 maja 1923 r.

Prow. arzędniczka XI st. sł. — Słupecka Agnieszka — prow. urzędn. X st. sł. od d. 31 maja 1923 r.

Przeniesieni:

Vice-Dyrektor Departamentu—Borzęcki Marjan — do Komendy Głównej Policji Państwowej na stanowisko Komendanta Głównego od dnia 30 czerwca 1923 r.

Starszy referent — Niemyski Stefan — do Urzędu Wojewódzkiego w Łucku od d. 7 czerwca 1923 r.

Zwolniony ze służby:

Prow. urzędnik VI st. sł. — Wyganowski Felicjan — z dniem 30 czerwca 1923 r.

Zmarł:

Urzędnik VII st. sł.—Starzyński Stanisław— dnia 25 czerwca 1923 r.

Władze Administracyjne II Instancji.

Mianowani:

W Urzędzie Wojewódzkim *w Łodzi:*

Prow. urzędnik VIII st. sł. — Drożański Józef — prow. urzędn. VII st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Kielcach:*

Pracownik kontraktowy VIII st. sł. — Wodecki Jan — prow. urzędn. VII st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Nowogródku:*

Prow. urzędn. VI st. sł.—Zajączkowski Stefan — urzędn. VI st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Łucku:*

Pollo Włodzimierz — urzędn. VII st. sł.
Starosolski Mikołaj - prow. urzędn. VII st. sł.
Grzybowski Mieczysław — prow. urzędnik. VII st. sł.

W Urzędzie Delegata Rządu *w Wilnie:*

Prow. urzędnik VIII st. sł. — Wolski Jan — prow. urzędn. VII st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Krakowie:*

Tchórznicki Konstanty — urzędn. VII st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Toruuiu:*

Prow. urzędnik VII st. sł. — Pałac Józef — urzędn. VII st. sł.

Przeniesieni:

Urzędnik VII st. sł. — Tokarski Karol — z Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie do Starostwa w Kutnie w charakterze zastępcy Starosty.

Radca Wojewódzki w Poznaniu — Dr. Przybyłowicz Adam — delegowany do Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Radca Wojewódzki we Lwowie — Dr. Krysik Franciszek — do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu.

Urzędnik VI st. sł.—Reinold Emil—z Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie.

Zwolnieni ze służby:

Referent Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie—Dzikiewicz Bolesław — z dniem 30 czerwca 1923 r. na własną prośbę.

Urzędnik VII st. sł. Urzędu Wojewódzkiego w Łucku — Neyman Spława Radomir — z dniem 30 czerwca 1923 r. na własną prośbę.

Władze Administracyjne I Instancji.

Mianowani:

W Komisarjacie Rządu *na m. st. Warszawę:*

Urzędnik VIII st. sł. — Bałtrukiewicz Henryk — urzędn. VII st. sł.

Referent — Bielecki Ignacy — urzędnikiem VI st. sł.

Prow. urzędnik V*b* kat. płacy — Grekowicz Juljan — urzędn. V st. sł.

Starostami:

B. Dyrektor Departamentu .b. Ministerstwa Aprowizacji—Mech Władysław—Starostą w Słupcy.

Referent VII st. sł. Starostwa w Sieradzu — Kaliński Henryk—Starostą tegoż powiatu.

Urzędnik VII st. sł. Starostwa w Makowie — Kowalski Tadeusz—kierownikiem Starostwa w Rypinie.

Urzędnikami Starostw:

Holzhauser Alfred—prow. urzędn. VII st. sł. w Starostwie w Będzinie.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Łowiczu — Bożydar-Podhorodeński Marjan — urzędnikiem VII st. sł. w charakterze zastępcy Starosty.

Prow. urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Brzezinach — Zarębski Antoni — urzędnikiem VII st. sł.

Lochman Emil—urzędn. VII st. sł. w Starostwie w Kowlu.

Paszkiewicz Wacław — prow. urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie Krzemienieckiem.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Brzeżanach — Adam Kazimierz — urzędn. VII st. sł.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Podhajcach – Zyczyński Michał — urzędn.-ref. VII st. sł.

Urzędnik ref. VIII st. sł. w Starostwie w Czortkowie — Glodt Ludwik — urzędn.-ref. VII st. sł.

Urzędnik-ref. VIII st. sł. w Starostwie w Trembowli — Woroszyński Roman — urzędnikiem-ref. VII st. sł.

Urzędnik-ref. VIII st. sł. w Starostwie w Przemyślanach—Skałkowski Aleksander—urzędn.-ref. VII st. sł.

Malicki Tomasz — urzędn.-ref. VII st. sł. w Starostwie w Tarnopolu.

Przeniesieni.

Starosta—Hołyński Jan—ze Starostwa w Piotrkowie do Starostwa w Mińsku-Mazowieckim (przeniesienie do Słupcy unieważnione).

Starosta — Boguszewski Stefan — ze Starostwa w Makowie do Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

P. o. Starosty — Foryś Franciszek — ze Starostwa w Brześciu do Urzędu Wojewódzkiego w Brześciu.

Starosta — Cisło Stanisław — ze Starostwa w Kossowie do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie w charakterze urzędnika VII st. sł.

Starosta — Słoński Roman — ze Starostwa w Dolinie do Starostwa w Żydaczowie.

Starosta—Mahr Karol—ze Starostwa w Żydaczowie do Starostwa w Dolinie.

Urzędnik VII st. sł. — Duszyński Feliks — ze Starostwa w Mińsku-Mazowieckim do Starostwa w Płońsku.

Urzędnik VII st. sł.—Rucz Roman—ze Starostwa w Płońsku do Starostwa w Mińsku-Mazowieckim.

Urzędnik VII st. sł.—Dr. Żak Józef—ze Starostwa w Łomży do Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Urzędnik VII st. sł. — Młodzianowski Wacław — ze Starostwa w Lublinie do Starostwa w Tomaszowie.

Prow. urzędnik VII st. sł.—Lisiecki Jerzy — ze Starostwa w Ostrogu do Starostwa w Krzemieńcu w charakterze zastępcy Starosty.

Zwolnieni ze służby na własną prośbę:

Starosta w Dziśnie — Przeciszewski Bronisław — z dniem 30 czerwca 1923 r.

Starosta w Koźminie—Czarnecki Zygmunt— z dniem 30 czerwca 1923 r.

Prowizoryczny urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Prużanach — Krajewski Włodzimierz — z dniem 30 czerwca 1923 r.

Prowizoryczny urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Nieświeżu—Krupski Zygmunt — z dniem 30 czerwca 1923 r.

Zawiadomienie.

Cena „Skorowidzów", wydanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych została podwyższona. W szczególności „Skorowidz" Koncki-Hausner (Cz. I—III w jednym tomie) kosztuje obecnie **12.000** *Mk., „Skorowidze": Hausner (Cz. IV i V) kosztują po* **6.400** *Mk. za egzemplarz.*

„Skorowidze" są do nabycia w księgarni Hoesicka, Warszawa, ul. Senatorska Nr. 22, oraz w Urzędach Wojewódzkich.

Drukarnia Towarzystwa Straży Kresowej, Sp. z ogr. odp., Warszawa, Jasna Nr. 8.